

SHBU § 56

Dnr: 9017/10.109

Svar motion 1/2017 – Införande av efterskottsbetalning av tillsynsavgifter

Kommentar till Motion gällande efterskottsbetalning tillsynstjänster

Tillsyn och tillväxts slutrapport avser livsmedelstillsyn och tillsyn enligt alkohollagen gentemot besöksnäringföretag. Därav kommer underlaget nedan beröra det tillsynsområdet och ej andra inom samhällsbyggnads uppdrag. Rapporten hänvisar till den så kallade Rättviksmodellen för livsmedelskontroll. Rättviksmodellen går i korthet ut på att avgiften är uppdelad i två delar, en fast avgift och en rörlig avgift. Företagaren betalar en årlig administrativ avgift och debiteras sedan för utförd kontroll. Det gör att Rättviksmodellen har en fast och en rörlig avgift för året. I dagsläget har Robertsfors kommun en årlig riskklassificerad avgift för verksamheter som omfattas av tillsyn inom livsmedelslagstiftning och alkohollagen. Alkohollagen har ingen riskklassad taxa.

I Förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter (SFS 2006:1166) 3§ första stycket framgår det att en kontrollmyndighets kostnader för den offentliga kontrollen av livsmedel och ekologisk produktion ska täckas av en årlig avgift. Vidare står det i samma paragraf tredje stycket att bestämmelserna i första stycket innefattar skyldighet för en kommun att ta ut en årlig avgift för att täcka kommunens kostnader för offentlig kontroll (Näringsdepartementet, 2006).

Robertsfors kommun har liksom de flesta kommuner i Sverige en riskbaserad årlig avgift för livsmedelstillsyn. Den riskklassningsmodell som används har fastställts av fullmäktige. Klassningen tar hänsyn till vilka risker det finns med den verksamhet som bedrivs och hur många människor som skulle drabbas ifall något blir fel. Den har också en erfarenhetsfaktor som gör att en verksamhet med få anmärkningar vid inspektioner kan få sänkt antal kontrolltimmar nästa år. Det ska löna sig att göra rätt.

Miljöinspektören gör i stort sett alltid riskklassningen tillsammans med företagaren för att allt ska bli rätt. Finns tveksamheter gällande storleken på verksamheten så placeras den i den lägre storleksgruppen tills företagaren har bättre koll på hur mycket mat de säljer. Ett beslut om avgift fattas aldrig utan att det kommunicerats med företagaren.

Den rättelsetrappa som beskrivs i Tillväxt och tillsyns slutrapport har stora likheter med det arbetssätt som tillämpas vid den operativa tillsynen inom både livsmedelsområdet och alkohollagen. En muntlig dialog förs alltid med verksamhetsutövaren vid tillsynsbesöket där eventuella brister påpekas. Efter tillsynsbesöket skrivs en inspektionsrapport i vilken bristerna återigen beskrivs. Här kan utveckling ske för att

Justerare

 Protokollsutdrag till
Shbk

Exp

tydliggöra vilka ev kostnader som tillkommer för rättning av brister, en modell som då tar intryck från Tillväxt och tillsyns slutrapport.

Miljöinspektörerna på Samhällsbyggnadskontoret/miljö upplever att inställningen från de verksamheter de har tillsyn över att de är överlag positiva. Många företagare tycker att inspektionerna är givande då de får råd och information kring de regler som gäller. Robertsfors kommun arbetar även utifrån modellen En väg in, vilket innebär att en näringsidkare har möjlighet att få tidig rådgivning inför förändring eller start av sin verksamhet gällande vilka tillstånd mm som krävs. Detta stöd är helt avgiftsfritt för företaget.

Samhällsbyggnadskontoret har ej mottagit klagomål angående att den årliga avgiften ska betalas i förskott. De verksamheter som har årlig avgift har också fått den tillsyn de har betalat för vilket redovisas i tillsynsrapport till kommunstyrelsen.

Då tillsynsavgiften idag även är riskbaserad ger nuvarande modell en tydlighet för företagaren gällande kända avgifter för året. Modellen innebär även lägre administrativa kostnader för kommunen vilket i sin tur håller nere tillsynsavgiften för den enskilde näringsidkaren då tillsynsverksamheten enligt lagstiftningen fullt ut skall vara avgiftsfinansierad och ej täckas av skatter. I kritik som framkommit när det gäller de avgiftsmodeller som finns med efterdebitering så påpekas att avgiften för mycket små företag blir större. Den administrativa avgiften ligger lika högt eller högre än de haft tidigare. Och då tillkommer en avgift för varje gång en inspektion görs.

2017 fick Livsmedelsverket i uppdrag av regeringen att se över den modell för riskklassning av livsmedelsverksamheter som används. Syftet är att öka förståelsen för den kontroll som utförs och avgifterna som är kopplade till denna kontroll samt att skapa förutsättningar för en enhetligare tillämpning av modellen. Med anledning av att flera kommuner infört eller planerar att införa efterhandsdebitering har också denna fråga utretts. Att införandet av efterhandsdebitering sker på initiativ av enskilda kommuner kan leda till bristande likvärdighet i hur avgifter för livsmedelskontroll tas ut av företag.

Arbetet resulterade i en rapport där också ett förslag till ny riskklassningsmodell fanns. Sommaren 2018 remitterade rapporten och i remissammanställningen (okt-2018) är förslaget att arbetet med nya modellen ska fortsätta och enligt tidsplanen ska föreskrifter gällande ny riskklassningsmodell beslutas under våren 2020 för att sedan börja tillämpas januari 2021.

När det gäller efterdebitering av avgifter så lämnade Livsmedelsverket oktober 2017 in en hemställan till Näringsdepartementet om att utreda frågan om möjlighet till efterhandsdebitering. Här står bland annat att Livsmedelsverket bedömer att ett införande av efterhandsdebitering bör vara obligatoriskt för samtliga kontrollmyndigheter för att säkerställa likvärdighet. Livsmedelsverket bedömer att det krävs en ändring av nuvarande avgiftsförordning, då modellen som föreslås innebär

Justerare

Protokollsutdrag till
Shbk

Exp

att kravet på en årlig avgift utgår. Frågan är under beredning på Näringsdepartementet.

Med anledning av pågående process och kommande lagändringar anser Samhällsbyggnadschefen att efterhandsdebitering liknande den så kallade Rättviksmodellen inte bör införas.

Bilaga

Motion 1/2017

Referenser

Näringsdepartementet, Svensk författningssamling 2006:1166, Förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, 2006.

Livsmedelsverket, Aktuella frågor kring efterdebiterad respektive utebliven kontroll, 2015,

<https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/livsmedelskontroll/offentlig-kontroll/aktuella-fragor-kring-efterdebiterad-respektive-utebliven-kontroll/> (hämtad 2017-03-20).

Centerparitet, Marie Viberg (c) yrkar bifall till motionen.

Socialdemokraterna yrkar avslag till motionen.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att Samhällsbyggnadsutskottets bifaller Socialdemokraternas förslag.

Marie Viberg (c), reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt egna yrkande.

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

Samhällsbyggnadsutskottet föreslår Kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Justerare

Protokollsutdrag till
Shbk

Exp